

Zelenický spravodaj

ČASOPIS EVANGELICKÉHO A.V. CIRKEVNÉHO
ZBORU V HORNÝCH ZELENICIACH

ROČNÍK XX

ČÍSLO 4

AUGUST 2017

OPÝTAJTE SA KTORÉHOKOĽVEK CESTOVATEĽA, ČO JE NA CESTOVANÍ NAJKRAJŠIE A ODPOVIE VÁM:

CESTA DOMOV

Už ste sa niekedy vybrali na cestu, alebo výlet len tak – rovno za nosom? Možno ste sa túlili uličkami neznámeho mesta, alebo ste išli neznámou skratkou v lese... a možno ste zažili aj ten pocit, keď sa na hubách v lese stratíte jeden druhému a nakoniec ani neviete, kde ste...

Mám dobrodružných rodičov, ktorí ma odmalička ťahali po horách a lesoch. Nocovali sme pod holým nebom v 2/3 kopca, aby sme ráno videli z jeho vrcholu východ slnka... brodili sme sa potokom v rokline, v ktorej bol zrušený turistický chodník... Otec bol a vlastne ešte stále je majster skratiek – šli sme cez „krkaháje“, močariny, húštiny, kade ani srnka neprejde, no vždy sme sa dostali tam, kam sme chceli. Naučil nás, že tu na Slovensku máme len pár dolín (doslova), ktoré sú uzavreté – končia horským hrebeňom. A tak, keď sa stratíme, treba ísť smerom dolu a narazíme na potok alebo cestu, ktorá nás dovedie do civilizácie. Do života nám dal veľký poklad – naučil nás, ako sa nestratiť, ako nájsť cestu domov.

Už dávnejšie som čítala detektívku s názvom „Potom“ od Rosamund Luptonovej. Je to fiktívny príbeh, o pátraní matky po podpaľačovi školy, kam chodili jej deti. Pri požiari utrpela vážne poranenia a popáleniny samotná matka i jej dcéra a obe ležia

na intenzívke v nemocnici. Príbeh rozpráva mama – osoba v stave medzi nebom a zemou – životom a smrťou. Príbeh je bizarný, no mňa oslovila jedna myšlienka týkajúca sa smrti detí: *viera v Boha je pre naše deti záchrannou sieťou – sieťou podobnou tej, ktorú mávajú pod sebou artisti v cirkuse. Sieť viery nás chráni pred pádom do temnoty, chráni náš život.* Na to, aby táto sieť plnila svoje poslanie, ju musíme rozprestrieť my rodičia, kým sú naše deti deťmi. V období hľadania, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou nášho života, alebo blúdenia po

neznámych cestách býva sieť viery záchranou, či odrazovým mostíkom, ktorý nás nasmeruje domov, do bezpečia.

Milí rodičia, starí rodičia, krstní rodičia – nezabúdajme rozprávať deťom o viere, o Bohu, jeho láske a milosti. Žíme život viery a budme pre naše deti príkladom, pretože slová sú často prchavé a letia jedným uchom dnu a druhým von. Rozprestierajme a napínajme záchrannú sieť pre naše deti, aby fungovala v pravý čas. ...aby sa naše deti neroztratil do neznámej temnoty, ale vedeli, kde majú DOMOV...

Vďaka Ti Pane, za každú cestu

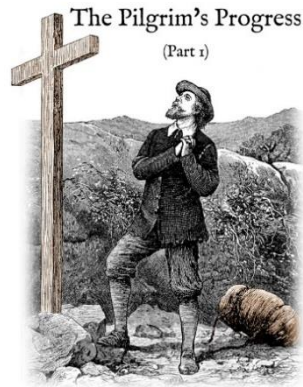
Vďaka Ti Pane, že si na nej naším prútom a palicou

Vďaka Ti Pane, že sa máme kam vrátiť

Vďaka Ti Pane, že máme u Teba DOMOV

John Bunyan: Cesta pútnika

Krásny príbeh "Cesta pútnika... z mesta Zatratenia na horu Sion" ("The Pilgrim's Progress journey to heaven") anglického kresťanského spisovateľa a kazateľa Johna Bunyana bol prvý krát knižne vydaný v roku 1678.

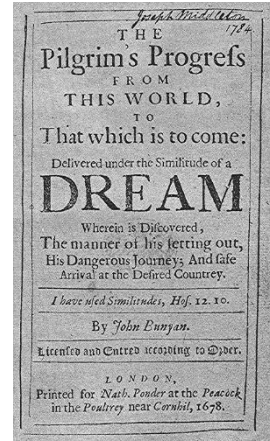
John Bunyan (**28. november 1628 - 31. august 1688**) bol synom kotlára. Jeho prvá

John Bunyan

manželka Mary priniesla do manželstva dve náboženské knihy, ktoré obaja spoločne čítali a diskutovali o nich. Ešte než jeho prvá žena zomrela (zanechala mu štyri **deti**), začal navštevovať **cirkev**. Tie dve knihy u neho vzbudili záujem o duchovné veci, prežíval muky nad svojimi **hriechmi** a pokúšal sa viesť zbožný život vlastnými silami. Po troch rokoch prežil zásadný obrat a vydal sa Bohu.

Pripojil sa k nonkonformistickej cirkvi, kde bol uznávaný jeho dar **kázania**. Začal verejne slúžiť. Súčasne však musel živiť svoju rodinu a tak pracoval ako **kotlár**. Jeho sláva kazateľa stále

vzrastala. V roku **1660**, keď dosadol v Anglicku na trón Karol II., začali byť nonkonformisti opäť prenasledovaní. Bol na neho vydaný **zatykač** a do väzenia ho odviekli priamo zo zhromaždenia. **Sudca** mu ponúkol prepustenie, ak sľúbi, že prestane kázať. To však odmietol. Bol preto obvinený za účasť na organizovaní nezákonných zhromaždení, ktoré nie sú podriadené **Anglikánskej cirkvi** a odsúdený na šesť rokov väzenia v Bedfordskej väznici. Počas tejto doby čítal anglický preklad Biblie a Foxovu *Knihu mučeníkov* a tiež začal sám písať. V roku **1666** bol síce prepustený, ale už o niekoľko týždňov neskôr bol opäť zatknutý za ilegálne kázanie a strávil v **Bedfordskej väznici** ďalších šesť rokov. V roku **1672** kráľ **Karol II.** zrušil zákon proti nonkonformistom a John Bunyan znovu prepustený. V tej dobe bol už veľmi populárnym kazateľom. **Kráľovo srdce** sa však proti nonkonformistom opäť zatvrdilo a on sa ocitol znovu na šesť mesiacov vo **väzení**. A práve v tejto dobe spísal svoju najslávnejšiu knihu *Cesta pútnika*.

Základné informácie, ktoré sa o knihe môžeme dozvedieť z letákov alebo internetu, sú zhrnuté v slovách:

"Všetko, čo je tu napísané, sú obrazy zo života kresťana od chvíle, keď sa Slovom Božím (Knihou, Sv. Bibliou) prebudí zo svojich hriechov a zatúži po záchrane svojej duše, až

po jeho víťazné doputovanie do Nového Jeruzalema. Najprv utekajú z hriešneho sveta, ale skoro prichádzajú na neho rôzne a veľké pokušenia; no, sú verní, prekonajú všetky ťažkosti a nakoniec dosiahne svoj cieľ: smrťou (rieka) prechádza do slávy svojho Pána, kde už niet ani smrti ani ničoho porušeného, kým tí, ktorí milujú hriešny svet, pokrytci a samospravodliví, keď sa aj niekedy vzchopia, predsa len opúšťajú cestu života, odchádzajú späť a tak sa vrhajú do večného zatratenia. Bunyan to všetko podáva ako sen; ale je to v obrazoch podaná skutočnosť.”

Literárna kritika ju radí medzi alegórie a opisuje ju ako najznámejšiu kresťanskú alegóriu alebo ako asi najlepšiu alegóriu klasickej Európskej literatúry.

Kniha má jasný dej – je to podobenstvo o putovaní Kresťana do Nebeského mesta s okolnosťami, ktorými prechádza. Niektoré sú nebezpečné, iné náročné... Postavy objavujúce sa v knihe sa stávajú nezabudnuteľnými aj preto, že majú symbolické mená: napr. *pútnici Kresťan a Nádejný, obor Zúfalec, hrad Pochybovania, dolina Pokorenia, dolina Tône Smrti, pán Slušný, pán Mravný, pán Smelý* ale aj *pán Slepec, pán Ničdobrý, pán Zlomyselný, pán Chlipný, pán Prostopašný, pán Vysokomyselný, pán Svetlonenávi, pán Nezmieriteľný* ...

Kniha bola preložená do mnohých jazykov. Autor prvého slovenského prekladu, Jozef

Roháček, v predhovore ku slovenskému vydaniu z roku 1922 ju takto vysoko ohodnotil:

“Milý čitateľu!
Tu Ti podávam
v Tvojej krásnej
slovenskej reči
jednu z
najkrásnejších
a najcennejších
kníh sveta. Že je
to kniha taká,
to dokazuje aj
okolnosť, že
nieto na svete
knihy okrem

„Pútník Kresťan a Nádejný“

Svätej Biblie, knihy to kníh, ktorá by bola preložená do toľko rečí, jako Cesta Kresťana... ...z nej plynie nepretržitý prúd Božieho požehnania pre milióny jej čitateľov... ja Ti prajem z nej toľko požehnania, ako som sám mal, keď som ju prekladal s veľkou láskou a horiacim srdcom v túžbe urobiť tak vzácnu knihu prístupnou i svojmu rodu...

A tak ty, milá a vzácna kniha, idz a vykonaj i v mojom rode svoju úlohu a hlásaj: „Chváľ každý duch Hospodina!“ “

Vážení čitatelia, dali sme vám do pozornosti jedno pozoruhodné dielo s kresťanskou témou. Knihu si možno stiahnuť aj z internetu. O tejto knihe pripravujeme besedu spojenú s premietaním častí filmu natočeného podľa nej v roku 2008. Beseda bude v stredu **13. septembra o 17:00 v kostole v Siladiciach** a vo štvrtok **14. septembra o 17:00 v zborovni v Horných Zeleniciach**. Dovtedy vám želáme krásne chvíle strávené pri čítaní tejto knihy.

Redakčná rada Zelenického spravodaja

Jozef Miloslav Hurban a jeho rodina

(pokračovanie z minulého čísla)

Pozrime sa podrobnejšie na rodinné korene Anny Hurbanovej rodenej Jurkovičovej, ktorej otec Samuel Jurkovič sa narodil 9. februára

Anna Hurbanová, rod. Jurkovičová

1796 na Brezovej pod Bradlom. Študoval v Győri, Trnave, Banskej Bystrici, Banskej Štiavnici a na evanjelickom lýceu v Bratislave. Toto vzdelanie ho predurčovalo na kňazskú dráhu, on sa však venoval učiteľovaniu. Ako učiteľ pôsobil v Novom Meste (1817 – 1831) a v Sobotišti (1831 – 1848). Od roku 1849 pôsobil ako notár na Brezovej až do svojho penzionovania (1859). Zomrel 13. 07. 1873.

Popri školskej výučbe sa S. Jurkovič snažil ovplyvniť a pozdvihnúť hospodársky a kultúrny život okolia v ktorom pôsobil. Za najvýznamnejší čin sa považuje založenie druhého úverového ľudového družstva v Európe (prvé bolo družstvo v anglickom Rochdale) pod názvom Spolok gazdovský (1845) v Sobotišti.

Samuel Jurkovič sa ešte v Novom Meste oženil s Katarínou Fialovou, z ich viacerých detí prežili tri dcéry

- Juliana (30. 10. 1822 - 10. 9. 1866) - vydala sa za ev. farára Daniela Slobodu, žili na Morave na Rusave
- Anna (6. apríla 1824), vydatá Hurbanová
- Emília (1830 - 1894), vydala sa za notára Juraja Jurkoviča a z manželstva pochádzali dcéry Emília vydala sa skalického farára Michala Boora; Anna

a synovia Dušan Samuel Jurkovič architekt, autor Štefánikovej mohyly na Bradle a Vladimír Jurkovič farár v Modre - Kráľovej a senior a administrátor Západného dištriktu.

V roku 1832 zomrela matka Katarína Jurkovičová a dievčatá vychovával otec sám.

Samuel Jurkovič spolupracoval aj s bratislavskou Spoločnosťou reči a literatúry česko-slovenskej a založil Slovenské národné divadlo nitranské. Prvé predstavenie sa hralo 5. augusta 1841 v mestskom dome na Myjave. Ženské úlohy v tom čase hrali muži, lebo ženy sa neodvážili vystúpiť na dosky divadla. Samuel Jurkovič presvedčil svoju najmladšiu, vtedy 17-ročnú dcéru, aby v predstavení Klicperovej veselohry *Divotvorný klobúk* zahrala hlavnú rolu Betušky. Toľko o rodine Aničky.

Z manželstva Jozefa a Anny Hurbanových sa narodilo deväť detí, z nich sedem sa dožilo dospelosti:

- Svetozár Miloslav (básnické meno Vajanský) (narodený 16.1.1847 v Hlbokom) po maturite na gymnáziu v Banskej Bystrici ukončil štúdiá na právnickej akadémii v Bratislave a v Budapešti. Pracoval ako koncipient v Trnave, Budapešti, Bratislave i Viedni a otvoril si advokátsku kanceláriu v Skalici. V roku 1875 sa oženil s Bratislavčankou Idou Dobrovitsovou. V advokátskej praxi sa mu veľmi nedarilo a pokúšal sa pracovať ako profesor v Rusku, Bulharsku či ako redaktor v Martine v Národných novinách, obnovil vydávanie časopis Slovenské pohľady. Známy je predovšetkým svojou literárnou tvorbou. Spočiatku písal básne, neskôr sa venoval próze a prekladom. Zomrel 17. augusta 1916 a je pochovaný v Martine.
- Božena – vydatá Royová, (22. 9. 1848 - 24. 1. 1928) bola zakladajúcou členkou Živeny. Manžel, Pavel Peter Roy (1839 – 1909), strýko staroturanských Kristíny

a Márie Royových, pôsobil ako farár v Púchove a Adamovských Kochanovciach. Ich syn, Vladimír Roy (17. 4. 1885 – 6.2.1936), farár v Púchove a na Bukovci bol významný slovenský básnik a prekladateľ z anglickej, francúzskej, nemeckej, maďarskej literárnej tvorby.

- *Vladimír* (5. 6.1850 na Brezovej) detstvo strávil v Hlbokom, od roku 1861 študoval v Oberschützene (Burgenland, dnešné Rakúsko), na Slovenskom evanjelickom gymnáziu v Revúcej. Teológiu skončil v Rostocku. Kaplánom bol u svojho otca v Hlbokom, v roku 1874 sa stal farárom v Starej Pazove (Vojvodina/Srbsko), kde pôsobil až do smrti v roku 1914. Jeho manželka Augusta (31.12. 1857 – 1. 4. 1940) bola dcérou Jána Štúra, najmladšieho brata Ľudovítovho. Z manželstva sa narodil básnik Vladimír Konštantín (básnickým menom Vladimír Hurban Vladimírov – VHV, ktorý pôsobil ako farár v Starej Pazove). Vladimír Hurban – otec, sa okrem iného významne zaslúžil o vytvorenie organizácie evanjelikov v tzv. Chorvátsko-Slavonsku, najmä po schválení Synodálneho zákona v Uhorsku roku 1893.
- *Želmíra Mária* (23. januára 1852 v Hlbokom) sa vydala za inžiniera Viktora Lorenca (1843 – 1915) pochádzajúceho z Kroměříža. Manželia, ktorým sa narodili synovia Vladimír a Dušan, žili v Krompachoch, kde Želmíra nečakane v roku 1878 zomrela. Viktor Lorenc bol hlavný inžinier krompašských strojárni a súčasne jeden z priekopníkom turistiky vo Vysokých Tatrách. Chcel vybudovať kúpele v Krompachoch. Bol čestným dozorcom ev. cirkevného zboru v Krompachoch.
- *Svätoslava*, 14. marca 1856, zomrela 4 ročná.
- *Konštantín Svätoboj*, narodený 3. augusta 1858 v Hlbokom, technické

vzdelanie získal v Krompachoch. Pôsobil v Prahe, neskôr v Martine napokon ako úradník Tatra banky. v roku 1918 prišiel z Martina do Pazovy za riaditeľa Staropazovskej banky, pôvodnej Evanjelickej vzájomnej pomocnici. Zomrel v roku 1924. S manželkou Ruženou rod. Šimkovou mali deti Annu, Konštantína, Cyrila a Svetozára, z nich prvý traja sa stali bankovými úradníkmi, kým Svetozár sa stal hercom, naposledy členom Slovenského národného divadla do roku 1933, keď tragicky zahynul.

- *Ľudmila Anna* (16. júla 1860) Navštevovala dievčenskú školu v Hodoníne, žila v Malackách, kde sa v roku 1879 vydala za advokáta Dionýza Feju Rakovského (1844 – 1931). V nekrológu Národných novín z roku 1886 sa uvádza že nebola s ním šťastná a nakoniec si siahla na život 6. 4. 1886 .
- *Bohuslav Hurban* (15. Apríla 1862). Študoval na evanjelickom gymnáziu v Martine, po jeho zatvorení pokračoval v štúdiu v moravskom Přerove, v Novom Sade a Karlovciach vo Vojvodine. Teológiu začal študovať v Rostocku, Erlangene a na evanjelickej teologickej akadémii v Bratislave, odkiaľ ho v roku 1885 pre panslavizmus vylúčili krátko pred ukončením štúdia. Prešiel na štúdium východných jazykov na univerzite vo Viedni, v štúdiu orientalistiky pokračoval na univerzitách v Prahe a v Petrohrade. Zomrel mladý 6.7.1889. Pochovaný je na národnom cintoríne v Martine.
- *Cyril Metod* (22. Mája 1864) - zomrel 3 mesačný.

Z uvedených údajov si možno urobiť obraz o rodinných vzťahoch našich významných dejateľov 19. Storočia, ale aj o previazanosti života a osudov spomínaných dejateľov na Slovensku a na Dolnej zemi, najmä Vojvodine.

Biblia učí o cestách a o Ceste.

Počas leta mnohí z nás cestujú, chodia na výlety. Aj v tomto roku nám Pán Boh nejednému dal svoju ochranu a doprial mnoho svojho požehnania na cestách.

Počuli ste možno už výrok povzbudzujúci k cestovaniu: Ak sa ti stalo niečo pekné – cestuj, aby si to oslávil; ak sa ti stalo niečo smutné – cestuj, aby si na to zabudol; ak sa ti nič nestalo – cestuj, aby sa niečo stalo. Nie je toto biblický citát, ale s Bibliou má styčný bod v skutočnosti, že vyzýva k aktivite, k pohybu, že sa neuspokojí s ľudskou pasivitou a nečinným zostávaním na mieste.

Náš zemský život v Biblii nikdy nie je pripodobňovaný k ležaniu v posteli, ani k sedeniu na mieste, ale v Svätom Písme je často a veľmi vhodne pripodobňovaný putovaniu, ceste. Napríklad zo slov v Mt 5,25 *“Pokonaj sa čím skôr so svojím protivníkom, **dokiaľ si s ním na ceste**, aby ťa protivník neodovzdal sudcovi, sudca strážcovi a neuvrhl ťa do väzenia.”* vyplýva, že byť na ceste znamená žiť, znamená to trvanie zemského života.

O múdrom cestovaní životom nám poučky dáva sám Pán Ježiš: veď Pán Boh poslal na Zem Ježiša Krista, (Lk 1,79) *“... by svietil sediacim v tme a tóni smrti a **upravil nám nohy na cestu pokoja**.”* Ako toho, ktorý učí správnej ceste životom, ho vnímali aj jeho zemskí súčasníci: (Mt 22,16) *“Poslali k Nemu svojich učeníkov a herodiánov a tí povedali: Majstre, vieme, že si pravdivý a **ceste Božej podľa pravdy učíš** a nedbáš na nikoho, lebo nehľadáš na osobu človeka.”*

Kristus dal najlepšie lekcie o dobrej ceste zemským životom príkladom vlastného života. Tiež mnohovravne učí cez podobenstvo o dvojakej ceste a dvojakej bráne s dvojakým koncom: (Mt 7, 13.14.) *“Vchádzajte **tesnou bránou**, lebo **priestranná brána a široká cesta vedie do zahynutia**, a mnohí ňou vchádzajú; **ale do života***

vedie tesná brána a úzka cesta a málo je tých, ktorí ju nachádzajú.”

Keď sme pochopili Ježišove rady a upravili si nohy na tú cestu, ktorú Biblia nazýva Božou, Pánovou, cestou spásy a podobne, keď poznáme Kristove spôsoby a Jeho rady o správnej ceste, máme úlohu iným slúžiť ku ceste spasenia. Robili to aj Boží služobníci, o ktorých čítame, že ich práca bola ľuďom zrozumiteľná a príťažlivá: Veštiaca služobná dievka (Sk 16,17) *“Nasledovala Pavla a volajúc za nami, hovorila: **Títo ľudia sú služobníci najvyššieho Boha, ktorí vám zvestujú cestu spasenia.**”* Napríklad Apollo (Sk 18,25) *“**Bol vyučený ceste Pánovej**, duchom vrúcny, hovoril a učil správne o Ježišovi,.. Ako ho Priscilla a Akvila počuli, prijali ho k sebe a **dôkladnejšie mu vyložili cestu Božiu.**”*

Pri tom sa nám ale často stane, že aj keď pedantne študujeme

“biblický cestopis”, zostávame bez slov a nevíme sebe ani iným dať odpoveď na mnohé otázky, týkajúce sa určitých častí zemskej cesty človeka. Lebo neprestáva platiť (R 11,33) *“Ó, **hlbokosť bohatstva, múdrosti a známosti Božej! Aké nevyspytateľné sú Jeho súdy a **nepochopiteľné cesty Jeho.****”*

Do Božích rúk a vedeniu Jeho prozreteľnosti oddaní putujeme a spoliehame sa na to, že docestujeme domov (Jn 14, 2-6) *“V dome môjho Otca je mnoho **príbytkov**; keby nebolo tak, či by som vám bol povedal: Idem vám pripraviť miesto, a keď odídem a pripravím vám miesto, zase prídem a poberiem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja? A cestu, kam idem, poznáte. Povedal Mu Tomáš: Nevieme, Pane, kam ideš; ako by sme teda poznali cestu? **Ježiš mu riekol: Ja som cesta i pravda i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa.**”*

Tak kým sme na cestách, hľadáme tú jedinú Cestu a držíme sa jej ako jedinej správnej, ktorá vedie domov. Vďaka Bohu za Krista.

OKo

Detské okienko

Milé deti,
my môžeme mať istotu, že je Pán Boh s nami na
všetkých našich cestách.
Spieva o tom pesnička, ktorú si tu môžete
prečítať a ktorej melódiu sa v novom školskom
roku budete môcť naučiť na hodinách
náboženstva alebo na besiedke:

*Mňa niekto vedie za ruku,
keď bojím sa ísť tmou.
To je ten, ktorý o mne vie,
ten, ktorý mi tak rozumie,
je stále nado mnou.*

*Mne niekto dáva denný chlieb,
že nemusím mať hlad.
To je ten, ktorý o mne vie,
ten, ktorý mi tak rozumie,
a chce mi pomáhať.*

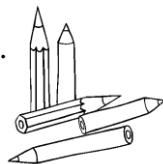
*Mne niekto dáva silu vždy,
keď kráčať nevládzem.
To je ten, ktorý o mne vie,
ten, ktorý mi tak rozumie,
či noc je a či deň.*

*Mňa niekto vedie za ruku
a tak sa nechcem báť.
To je ten, ktorý o mne vie,
ten, ktorý mi tak rozumie
a má ma veľmi rád.*

Na obrázku je zašifrovaný biblický verš
zo Žalmu 119, 105.

Skús ho správne povedať a prepíš ho pod
obrázok.

Obrázok si vymaľuj.

Vyprosujeme Božiu ochranu a vedenie pre
školákov, s ohľadom na vzácnu pravdu
vypozorovanú a do básne vloženú Milanom
Rúfusom:

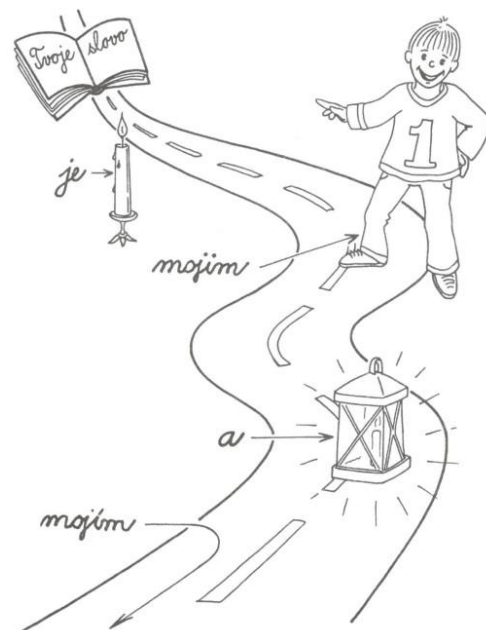
Rozjímanie o detskom smútku

*Aj detský žiaľ si občas poplače,
Či na zemi, či v nebi -
anjeli jedia nie len koláče,
ale i čierny chlebič.*

*Aj deti majú nesplnené sny,
žalujú Pánbožkovi.
Ale keď stratia zúbok bolestný,
rastie im v ústach nový.*

*A veľkým nie. Ako je svet svetom,
im zúbok nenarastie.
To smie len dieťa:
bôle prebolieť
a ďalej zbierať šťastie.*

*Kráľovstvo malých trvá.
Vládne mu záštita Ježišova.
„Kto ublížil by čo len jednému
z mojich najmenších...”*

Putovanie po Liptove

Ako každý rok, aj tento, vybrali sme sa s priateľmi na dovolenku. Už dávno, v zimnom čase, rozhodovali sme sa kam zavítame, ktorý kút Slovenska navštívime. Po porade sme sa dohodli, že pôjdeme do Nízkyh Tatier a voľba padla na Liptovský Ján. Ubytovanie sme si zabezpečili v hoteli SOREA Máj na začiatok augusta.

Cesta rýchlikom Dargov ubiehala rýchlo, ani sme sa nenazdali a už nás vítal Liptovský Mikuláš. Krátka cesta autobusom do Liptovského Jána, zo zastávky pešo do hotela, ubytovanie sa a už si môžeme užívať.

Začali sme prechádzkou po obci. Liptovský Ján je jednou z najzaujímavejších obcí Liptova z historického a umelecko-historického hľadiska.

Zvláštne postavenie Liptovského Jána v histórii, keď bol zemianskou obcou s rozľahlými územnými celkami, sa odrazilo na celkovej výstavbe obce s mimoriadnym množstvom zachovaných kaštieľov, pôvodne umiestnených v rozľahlých sadoch a záhradách. Samostatnú časť tvorila zemianska zástavba. Poddaní bývali v inej časti obce, v ulicovej zástavbe.

Prvé zmienky o obci sa datujú do roku 1263, keď na území obce existoval hrádok a stredoveký kostol. Zachované pamiatky však pochádzajú z neskorších čias. Podľa vtedajších zvyklostí postavili v 14. stor. na návrší nad obcou dnes rím.kat. kostol. Nový objekt prevzal zasvätenie staršieho kostola, po ktorom bola pomenovaná obec a pravdepodobne ho postavili aj na jeho mieste. Okolo objektu postavili v 17. stor. murovanú ohradu, ktorá uzatvárala cintorín a súčasne mohla slúžiť na ochranu v čase vojnového nebezpečenstva.

Zemianske obyvateľstvo, najmä rod Szentiványovcov, bolo zapojené do podnikania. Bola to najmä účasť na už od stredoveku sa vzťahujúcom baníctve a hutníctve, vďaka ktorým v 16. stor. vznikli

dve privilegované banské mestechá Kráľovská a Svätojánska Boca. Po dlhšej prestávke v druhej polovici 18. stor. znova ožíva banské a hutné podnikanie a okrem starých baní (v Boci) sa otvárajú aj nové bane v Svätojánskej doline, ktorých ťažba spolu s inými bola spracovaná v Liptovskom Hrádku. Hospodárska prosperita podmienila bohatú stavebnú činnosť v obci.

Svätojánska evanjelická cirkev s filiou Liptovská Porúbka mala už od roku 1560 reformačné tradície moravské. Používala Kralickú Bibliu, češtinu a písmo švabach. Z tohto obdobia sú aj prvé písomné zmienky o jej existencii. Osobnosti, ktoré do Svätého Jána prichádzali alebo tu vyrastali spočiatku len okolo rodiny Svätojánskych (Szent-Ivanyiovcov) a neskôršie v latinskej a šľachtickej, protestantskej škole, boli kňazmi a učiteľmi. Nakoľko prichádzali na pozvanie zemepánov, museli žiť v súlade s týmto panstvom, chváliť ho, poslúchať a samozrejme aj rešpektovať ich náboženské cítenie. Pridržiavali sa hesla: „Či chlieb ješ – toho vieru budeš vyznávať“ alebo čia je zem – toho náboženstvo musia užívať aj jeho poddaní.

Na základe synody zvolanej ostrihomským arcibiskupom Mikulášom Olahom v r. 1561 do Trnavy bolo pre reformačné cítenie 13 kňazov aj z Liptova „vyobcovaných“ a medzi nimi aj katolícky kňaz **Stanislav** zo svätojánskej farnosti. Bol vyhlásený za rebelanta a odporcu odpustkov.

Pod kostol, faru a evanjelickú školu dostala cirkev pozemky od rodiny Szent-Ivanyiovcov v strede vtedajšej dediny. Patrónom novozaloženej evanjelickej cirkvi sa stala rodina Szent-Ivanyiovcov. Táto rodina mala rozhodujúci vplyv na vývoj politický, hospodársky, sociálny aj náboženský.

Základný kameň bol položený v októbri 1783 a za dva roky bol kostol postavený. Oltár a kazateľnicu zhotovil Samuel Lenhart z Tisovca. Organ zhotovil v

r. 1785 Matej Janúšek, organár z Kremnice. Veža, vysoká 32 m, bola postavená dodatočne. Kostol má rozmery 24,5 x 16,5 m. Na začiatku 19. storočia bol kostol od základov prestavaný a opravený. Po dostavaní v r. 1784 bol na deň sv. Matúša vysvätený a zároveň v tento deň boli v ňom aj prvé služby Božie.

Krátko po vypuknutí cholery v lete r. 1831 nastúpil za farára do Svätého Jána Ján Kalinčiak, otec Janka Kalinčiaka, neskoršieho spisovateľa (známa jeho kniha Reštaurácia). Janko mal vtedy deväť rokov. Keď sa priblížila staroba Jána Kalinčiaka so všetkými príznakmi, na konvente 2. mája 1858 požiadal, aby mu dovolili pomocníka „na vlastnom kelčíku“. Po súhlase sa jeho pomocníkom stal Janko Čajak (najstarší). J. Kalinčiak zomrel 22. decembra 1862 vo Svätom Jáne. V niektorých historických materiáloch sa uvádza, že je tu aj pochovaný.

Zbor po ňom prevzal kaplán Janko Čajak (najstarší), básnik, učiteľ, evanjelický kňaz. Narodil sa 5. januára 1830 v Paludzi. Za kaplána bol vysvätený 11. septembra 1858 a menovali ho zástupcom superintendenta ku Jánovi Chalupkovi. Po jeho smrti, dva roky potom ako sa Kalinčiak vzdal úradu, sa Čajak stal 30. septembra 1860 riadnym farárom. Janko Čajak zomrel na tuberkulózu ako 37-ročný 4. februára 1867 vo Svätom Jáne, kde je aj pochovaný. Jeho manželka ako vdova sa neskôr vydala za jeho priateľa – spisovateľa Pavla Dobšinského. Vo svojich básňach kritizoval nedostatky národného a spoločenského života. Dve dcéry mu zomreli a zostal len syn Ján st. (19. 2. 1863), neskôr slávny spisovateľ v Petrovci.

V priebehu rokov postupne tak, ako dochádzalo ku zmene kazateľov, dochádzalo aj k niektorým iným zmenám. V roku 1912 sa od Svätójánskej matkocirkvi odlúčila dcérocirkev z Porúbky a v r. 1948 aj veriaci zo Závažnej Poruby a ustanovili si vlastné cirkevné zbory.

V súčasnosti pôsobí v Liptovskom Jáne Mgr. Peter Taját, zborový farár.

ECAV kostol a fara v Liptovskom Jáne

Pamätné tabule na fare

Ďalší deň nás zaviedol do Závažnej Poruby. Hneď pri vstupe do dediny je cintorín, kde je pochovaný básnik Milan Rúfus.

Milan Rúfus sa narodil 10.12.1928 v rodine murára v Závažnej Porube.

Vzdelanie získaval v ľudovej škole v rodisku, na gymnáziu v Liptovskom Mikuláši, kde v roku 1948 úspešne zmaturoval. Vysokoškolské vzdelanie získal na

Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde v rokoch 1948 - 1952 študoval slovenčinu a dejepis.

Po skončení vysokoškolského štúdia zostal na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského ako pedagóg. Prednášal dejiny slovenskej a českej literatúry.

V školskom roku 1971 - 1972 pôsobil na univerzite Instituto Universitario v Neapole, tu prednášal slovenský jazyk a literatúru. Od roku 1990 do svojej smrti v roku 2009 žil na dôchodku v Bratislave. Posledné miesto jeho odpočinku je na miestnom cintoríne v Závažnej Porube, tak ako bola jeho posledná vôľa. Zomrel 11.1.2009 Bratislave.

Bol významným esejistom. V textoch Život básne a básen života či O literatúre písal o poézii ale aj o svojom vzťahu k umeniu, človeku či národu. V eseji Štyri epištoly k ľuďom zase písal o svojom vzťahu k Bohu, pričom viera pre neho bola stálou inšpiráciou. Známa je tiež Biblia z roku 1998, ktorú ilustroval Vincent Hložník a do ktorej Rúfus napísal prológ a urobil výber zo Starého zákona.

MODLITBIČKY (1992) – básnická zbierka, ktorá patrí medzi najznámejšie autorove diela. Vychádza z autorovej neochvejnej kresťanskej viery a predstavuje autorove modlitby.

Modlitby autor určil predovšetkým deťom.

Uvedená básnická zbierka vyšla vo viacerých reedíciách a neskôr aj s rozšíreným obsahom pod názvom:

Básnikov hrob

NOVÉ MODLITBIČKY (1994)

Podobnú tematiku ako dve predchádzajúce zbierky má aj básnická skladba:

PAMÄTNÍČEK MODLITBY ZA DIEŤA (1995).

Pamätná doska na škole ECAV kostol

Mám za to, že pri dovolenkovani je možné sa aj vzdelávať. Lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť. A že pri putovaní po Slovensku je to možné, snažil som sa vám sprostredkovať. Hoci sme navštívili len dve dediny,

vzdialené od seba pár kilometrov, mali sme možnosť spoznať prostredie zemianstva, z ktorého vychádzal a opísal ich Kalinčiak, či prostredie rodnej Závažnej Poruby Milana Rúfusa, ako ho spomínal vo svojej poézii. Tiež sme sa presvedčili, že naša cirkev je na Liptove živá. Vďaka Bohu!

Spracoval: Martin Štrba

Správy o činnosti zboru

Zborový spevokol Ratolesť pod vedením kantora Igora Kiliana sa zúčastnil seniorálneho stretnutia spevokolov, ktoré sa konalo v nedeľu 14. mája v evanjelickom kostole v Petržalke.

V sobotu 1. júla nás navštívili bratia a sestry z ECZ Nesvady na čele s farárkou Máriou Popičovou. Spolu sme si v našom kostole pripomenuli 500. výročie reformácie. Prednáškou ku tejto téme nám poslúžila Anna-Mária Benková. Vystupovali spevokoly Agapé z Nesvád pod vedením Nebojšu Popiča a Ratolesť z Horných Zeleníc pod vedením Igora Kiliana.

Pred kostolom sme na čele so zborovou dozorkyňou Jankou Klačovou a zástupcom dozorcú Vladimírom Kollárom zasadili strom reformácie – lipu (*Thilia cordata*), ktorému je v rámci projektu ECAV na Slovensku 500 stromov reformácie pridelené číslo 201.

V našom kostole sme pokrstili 28. mája Agátu Kollárovú a 11. júna Michala Bednára. Nech Pán Boh požehnáva ich cestu životom.

V nedeľu 2. júla sme v rámci hlavných bohoslužieb ďakovaniu Pánovi za požehnanie

školského roka 2016/2017. V Siladiciach sa k tomu svojim programom pripojili aj besiedkári.

14. júla sme s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky podpísali zmluvu o poskytnutí dotácie na III. etapu rekonštrukcie organu v našom kostole. Sme vďační donátorom a tešíme sa na to, že do konca roka bude náš organ slúžiť svojmu vzácnemu účelu.

V auguste je na nádvorí kostola v Siladiciach postavený nový chodník. Ďakujeme všetkým, ktorí sa zúčastnili pracovných akcií.

Počas leta sa v Horných Zeleniciach aj v Siladiciach konali detské kluby, na ktorých sme cez príbeh melónu, vodnej kvapky a kukurice učili o Pánu Bohu.

Počas leta sme sa stretávali pri nacvičovaní krásnych melódii z nášho Evanjelického spevníka.

18. júna sa konala kandidačná porada zborového presbyterstva a následne 13. augusta sa konal mimoriadny volebný zborový konvent pod vedením predsedníctva seniorátu seniorky Bratislavského seniorátu Doc. ThDr. Sidónie Horňanovej, PhD. a Ing. Petra Synaka, zástupcu seniorálneho dozorca. Predmetom konventu bola voľba zborovej farárky, pričom kandidátkou bola doterajšia námestná farárka zboru Oľina Kolar. Kandidátka bola do tejto funkcie jednoducho zvolená.

Životné jubileum

Naši jubilanti

V roku 2017 sa svojho
životného jubilea dožívajú:

60 rokov: Anna Predná, Miroslav
Predný, Jaroslav Rau, Marta Tuturová, Daniel
Bojnák, František Lančarič, Vladimír Šimonák
70 rokov: Fedor Mesároš, Helena
Slížiková, Ivan Mesároš, Viliam Synak, Elena
Synaková
75 rokov: Ján Slížik, Zemfira
Synaková, Vladimír Jurčo
80 rokov: Božena Mišovičová, Mária
Krišťanová, Vladimír Kulík, Ľudmila Vargová,
Amália Baranovičová
85 rokov: Paula Hrivnáková, Daniel
Bojnák
90 rokov: Petronela Predná
95 rokov: Elena Mikušáková, Mária
Sekerešová
101 rokov: Anna Šimonáková

Milí oslávenci, patríte do kategórie
ľudí, ktorí si zaslúžia, aby sa aj verejnosť
dozvedela z časopisu o vašom plodnom živote.

Počas mojej výchovnej a vyučovacej
práce so žiakmi základnej školy ste boli mojimi
spolupracovníkmi, pomáhali ste mi združovať
deti, žiakov základnej školy na všetkých

akciách nášho diania. Slávnosti, besedy o
knihách a rôzne vystúpenia by sme bez vás
nevedeli zvládnuť. S úctou si spomínam na našu
vzájomnú spoluprácu pri čítaní starších
časopisov a prezeraní fotografií. Za to vám patrí
veľká vďaka.

Dovoľte mi, aby som sa za seba aj za
vás prihovorila k nášmu hlavnému
Dobrodincovi:

*Svätý Bože, z tvojej milosti sa dožívame
krásneho životného jubilea. Prijmi náš
pokorný vzdych vďaka za Tvoju lásku a
starostlivosť o nás. Tebe vďačíme za
všetko požehnanie, ktoré sme od Teba
prijali. Stále si našou oporou, aj v
terajších ťažkostiach. Daj, aby sme
trpezlivo prijímali. Dopraj nám ešte
veľa zdravia, aby sme sa mohli tešiť z
detí, vnúčat a pravnúčat.*

A chceme:

*Hodina za hodinou, čas za časom
plynie, ani sa nenazdáme a život ako
tieň pominie. Preto Pane, keď máš v
dohľade počet našich rokov života, prijmi
vďaka veľkú, si Pánom nášho bytia.*

Božena Mišovičová

Ďakujeme, že podporujete náš časopis: Michal Synak, Ján Repka, Ivan Synak a Elena
Machajdíkova z Horných Zeleníc, Božena Mišovičová zo Sereďe, Mária Bullová z Dolných
Zeleníc, Mária Sekerešová, Amália Baranovičová, Emília Šimonáková zo Siladíc a Vladimír
Jurčo z Trnavy

Rozpis služieb Božích

Dátum	Nedeľa	Horné Zelenice	Siladice
10.9.2017	13. nedeľa po Svätej Trojici	10:30 hod.	9:00 hod.
17.9.2017	14. nedeľa po Svätej Trojici	10:30 hod.	9:00 hod.
24.9.2017	15. nedeľa po Svätej Trojici	10:30 hod.	9:00 hod.
1.10.2017	16. nedeľa po Svätej Trojici Poďakovanie za úrody	10:30 hod	9:00 hod.
8.10.2017	17. nedeľa po Svätej Trojici	10:30 hod.	9:00 hod.
15.10.2017	18. nedeľa po Svätej Trojici Pamiatka posvätenia chrámu v Horných Zeleniciach	10:00 hod.	-
22.10.2017	19. nedeľa po Svätej Trojici	10:30 hod.	9:00 hod.
29.10.2017	20. nedeľa po Svätej Trojici	10:30 hod.	9:00 hod.
31.10.2017	Pamiatka reformácie – 500. výročie	18:00 hod. s Večerou Pánovou	17:00 hod. s Večerou Pánovou
5.11.2017	21. nedeľa po Svätej Trojici Pamiatka posvätenia chrámu v Siladiciach	9:00 hod.	10:30 hod.
12.11.2017	22. nedeľa po Svätej Trojici	10:30 hod.	9:00 hod.
19.11.2017	23. nedeľa po Svätej Trojici	10:30 hod.	9:00 hod.
26.11.2017	24. nedeľa po Svätej Trojici Pamiatka zosnulých	10:30 hod.	9:00 hod.

Ďalšie aktivity nášho zboru:

Siladice: Besiedka s novým školským rokom pokračuje (6. septembra) v stredu o 16:00 hod.

H. Zelenice: Nácvik spevokolu Ratolesť sa koná v piatok o 18:00 hod.

H. Zelenice: 7. 9.2017 o 17:00h bude zápis konfirmandov na konfirmačnú prípravu, deti narodené v roku 2005

Siladice: Beseda s premietaním filmu o knihe J. Bunyana „Cesta kresťana“ – stredu, 13.9.2017 o 17:00h.

H. Zelenice: Beseda s premietaním filmu o knihe J. Bunyana „Cesta kresťana“ – štvrtok, 14.9.2017 o 17:00h

H. Zelenice/ Siladice(Trnava/Sereď): 15.9.2017 o 7:30h - výlet (Žiar nad Hronom, Kremnica, Banská Bystrica)

H. Zelenice/ Siladice: 7.10.2017 o 15:30h – sobáš

H. Zelenice: 15.10.2017 o 10:00h bohoslužby na Pamiatku posvätenia chrámu vykoná teológ I.V.Klinko

Siladice: 5.11.2017 po bohoslužbách na Pamiatku posvätenia chrámu bude na nádvorí kostola zasadený strom reformácie

Seniorálny deň: Modra- Kráľová 15.10.2017 (účasť spred zboru - spevokol Ratolesť)

Aktivity v dištrikte: Festival chrámovej piesne Zvolen 4.11.2017 (zborový spevokol Ratolesť)

NOVINKA - na webovej stránke zboru, pri odkaze "kronika", si môžete prečítať o aktivitách zboru zo zborovej kroniky, ktorú nám do elektronickej podoby upravil Bohumil Proksa. Aj touto cestou d'akujeme.

.....

Zelenický spravodaj vydáva Evanjelický a.v. farský úrad Horné Zelenice, pre misijné potreby
Cirkvebného zboru Horné Zelenice č.44, 920 52 p. Siladice, mobil zborovej farárky 0944 067969,

Webstránka: zelenice.evav.cz, e-mail: ecavzelenice@gmail.com

Redakčná rada: Olina Kolar, Anna Šándorová, Zuzana Kučerová, Martin Štrba